

Miljømyndighetenes praksis post Krokann

Beiteseminar, 24. februar 2016

Karianne Aamdal Lundgaard, advokat

kal@lundogco.no

Innholdsoversikt

- Krokann-dommen: Hva innebærer den?
- Praksis etter Krokann
 - Konkrete eksempler på saker som ikke følger Krokann-avgjørelsen
- Ditt vedtak og din klage over vedtak på erstatning
- Oppsummering

Krokann-dommen, nov. 2013

- Hovedregel: Full erstatning for sannsynlig rovvilttap
- Krokann fikk avslag på deler av tapet hovedsakelig fordi det ikke var gjenfunnet kadaver
- *«Etter lagmannsrettens syn fremstår den delvise innvilgelsen (...) uten konkret forankring i saken, nærmest vilkårlig satt. Det er ingen holdepunkter for at jerv som har vært inne på Krokanns beiteområde, kun har tatt en slik andel av de tapte dyra i 2008. I en slik situasjon er det derfor særlig viktig at sannsynligheten for andre årsaksfaktorer trekkes inn som ledd i helhetsvurderingen.»*

Krokann-dommen, 2013

- Vedtak om erstatning for beitesesongen 2008 ble kjent ugyldig av retten
 - Tingretten og lagmannsretten
- FM og DN hadde i vedtaket lagt avgjørende vekt på rovviltbestand og manglende kadaverfunn
 - Andre mulige årsaker til et så vidt høyt tap utover normaltapet var ikke vurdert

Krokann-dommen, 2013 (forts.)

- Forskriften § 8:
 - Tap utover normaltap [...] anses som tapt til rovvilt når øvrige omstendigheter viser en sannsynlighetsovervekt
- Etter forskriften skal erstatningsmyndighetene vurdere øvrige omstendigheter
- En totalvurdering av årsaksbildet der kadaverfunn ikke er et vilkår for å få erstatning

Krokann-dommen oppsummert

- «Øvrige omstendigheter» må vurderes bredt: årsaksfaktorer som kan forklare eller eliminere tapet må brytes ned og beskrives
- Ingen antakelse – presumsjon – om at alt tap utover normaltap er tap til rovvilt
 - Beitebruker må fortsatt sannsynliggjøre tap til rovvilt for tap utover normaltap

Praksis etter Krokann

Vurdering av praksis

- Utg.pkt.: Nye erstatningsvedtak skal følge føringene i Krokann-dommen
- Vi har vurdert vedtak for beitesesongene 2011, 2012, 2013 og 2015, som er fattet etter Krokann
 - Rundt femten vedtak
- Vi har vurdert vedtak fattet av M.-dir. og Fylkesmennene
 - M.-dir.s vedtak er generelt bedre begrunnet enn fylkesmennenes

Eksempel fra praksis, M.-dir.

- Vedtak fra beitesesongen 2011, Nord-Trøndelag
- Direktoratet viser til at vurderingen tar utgangspunkt i en rekke årsaksfaktorer
 - I tråd med Krokann og forskriften
- M.-dir. viser til fast forekomst av gaupe, dokumentert ved kadaverundersøkelser i beiteområdet at jerv, gaupe og kongeørn har tilhold i beiteområdet
- Mattilsynet kan ikke peke på forhold som kan forklare hvorfor eventuelt normaltapet er høyere enn vanlig

M.-dir.s konklusjon

- M.-dir.s konklusjon:
 - «*Selv om man ikke kan konkretisere hva årsakene til alle dine tap er, finner direktoratet at det ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort at det resterende tapet utover normaltapet skyldes fredet rovvilt.*
 - *Erstatningsmyndigheten finner derfor ikke sannsynlighetsovervekt for at alt tap over normaltap skyldes fredet rovvilt, da tapet i for liten grad er underbygget gjennom kadaverdokumentasjon.*»
- Ingen sammenheng mellom den faktiske beskrivelsen og konklusjonen i vedtaket
 - Fast rovviltbestand og ingenting som tilsa høyt normaltap

Eksempel fra praksis, FM Nordland

- Beitesesongen 2015, Nordland
- Gjennomgått tre vedtak herfra som gjennomgående er helt like:
 - Ingen individuell vurdering
 - Standardbegrunnelse som ikke gjør det mulig å forstå hvorfor kravet ikke er innvilget - vanskeliggjør klage
 - Begrunnelsen for vedtakene er på mindre enn 100 ord...
- Manglende begrunnelse tyder på saksbehandlingsfeil
- Har ikke fulgt Krokann-dommen eller forskriften...

Eksempel fra praksis, FM Hedmark

- Beitesesongen 2015, to vedtak
- Vedtakene er påfallende like – indikasjon på at det ikke er gjort en konkret vurdering
- Viser til at «øvrige omstendigheter» skal vurderes
- Det holder ikke å vise til at man har forstått hva som skal vurderes, dersom man ikke faktisk foretar vurderingen...

FM Hedmark, forts.

- I realiteten er øvrige omstendigheter ikke vurdert...
- «Fylkesmannen har sammenlignet tapsmønster og rovviltforekomst i området med tilgrensende områder, og vi har sett på tidligere tapshistorikk og skadedokumentasjon i området [og] vurdert andre mulige tapsårsaker enn rovvilt. Dette omfatter også den foreliggende dokumentasjon om husdyrholdet, herunder snylterbehandling, vaksinasjoner, lamme-, slipp- og sanketidspunkt. I dette beiteområdet og for besetningen foreligger det mangelfull dokumentasjon både for tap som kan skyldes rovvilt, og for eventuelle andre tapsårsaker.»

FM Hedmark, forts.

- *Fylkesmannen kan ikke utelukke at andre årsaker enn rovvilt står for en større andel av tapet i 2015 enn det som er regnet som normaltap i besetningen. Ut fra en vurdering av de ovennevnte faktorene for din besetning, finner Fylkesmannen at det er en sannsynlighetsovervekt for at rovvilt kan være tapsårsaken for en del av de omsøkte dyra, men finner ikke å kunne erstatte alt tap utover normaltap.*

Oppsummering av de vedtakene vi har vurdert

- Forvaltningen viser i større grad til hvilke årsaker som skal vurderes – oppfyller Krokann
- Men ved nærmere gjennomgang blir ikke forholdene vurdert likevel
- Forvaltningen må vurdere bredt årsaker som kan forklare tap eller elimineres som årsak til tap
- Gjennomgående: deler av taper erstattes, men FM finner ikke at alt tap utover normaltap er sannsynliggjort
 - Man øker normaltapet uten at det er grunnlag for det
- Fingeren i lufta...?

Ditt vedtak og din klage

Ditt vedtak og din klage

- Avbryte klagefristen!
 - Inngi en kort klage for å avbryte fristen og ettersende utfyllende klage
- Man kan få innvilget klagerett selv om man oversitter fristen
- Be om utvidet begrunnelse innen klagefristen
 - Ny klagefrist når begrunnelse er mottatt
- Vedtakene kommer regelmessig tett opp mot jul – fristen løper også på helligdager/i ferier
- Krav foreldes etter tre år – ved lang saksbehandlingstid kan derfor kravet bli foreldet

Ditt vedtak og din klage

- Ved en klage vil FM som regel først vurdere å omgjøre sitt eget vedtak
 - Kan ikke omgjøre til skade for klager
- Deretter vurderer M.-dir. saken og fatter nytt vedtak eller opphever FM's vedtak
 - Kan fatte nytt vedtak til skade for klager med visse begrensninger

Ditt vedtak og din klage

- Hvordan vet jeg om det er grunnlag for å klage?
 - Standardbegrunnelse – nabobruket har helt lik begrunnelse
 - Kort begrunnelse
 - Viser til ulike årsaker til mulig tap/eliminierer årsaker, f.eks. fast rovviltbestand, intet å utsette på dyrehold – faktiske forhold har likevel ikke påvirket konklusjonen
 - Vilkårlig erstatning – noe er sannsynliggjort tapt til rovvilt, men ikke alt
 - funn etc. registrert i Rovbase, som FM ikke har vurdert

Oppsummering

Oppsummering

- Praksis følger mange steder ikke Krokann-dommen og forskriften
 - Forbehold om at vi kun har vurdert rundt femten klager
- Ikke individuell behandling av søknader
- Ingen bred vurdering av årsaksfaktorer med forklaring på tap eller eliminering av tapsårsaker
 - Normaltapet blir høyere uten at det kan pekes på konkrete årsaker til høyere normaltap det enkelte år
- Forvaltningen har lite kapasitet og kort frist, men kravene til saksbehandlingen er de samme
- Hva bør man gjøre framover?

Refleksjon

- Hvis det ikke er sannsynlig at tapet skyldes andre årsaker enn rovilt – altså ligger innenfor normaltapet – er det ikke da sannsynlig at tapet skyldes rovilt?

Takk for meg!
kal@lundogco.no

